

verlichting van de Rotterdamsche Diergaarde (1858) en de Willemsbrug (1878). In 1859 trachtte de maatschappij onderhandelingen aan te knopen met de concurrerende Imperial Continental Gaz Association over de door de Gemeente aan te besteden straatverlichting. I.C.G.A. weigerde, na achteraf bleek met reden, want het contract werd aan haar gegund²⁴). Wel wist de N.R.G. in 1860²⁵) het contract voor de verlichting van de openbare gebouwen in de wacht te slepen. Deze verdeling zou zo blijven tot de opheffing van de beide fabrieken. De samenwerking met de Engelse fabriek verliep zeer moeizaam, niet in het minst door de bepaling in de Engelse contracten dat altijd een halve cent onder de prijs van de N.R.G. geleverd zou worden²⁶). Overigens liepen de zaken naar wens; regelmatig moesten nieuwe gashouders worden bijgebouwd (1853, 1856, 1858, 1865) en het dividend voor de aandeelhouders loog er niet om (jaarlijks 10-15 procent; in 1883 en 1884 zelfs 25 procent).

Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de fabriek in 1877 kreeg het werkvolk 1 weekloon extra. In 1881 bezocht oud-burgemeester Van Vollenhoven het bedrijf. Om zijn tevredenheid over de gang van zaken te tonen werd het werkvolk door hem 'een ruime hoeveelheid Heynekesbier' verstrekt²⁷).

Evenals dat voor de I.C.G.A. het geval was, betekende ook voor de N.R.G. de afwikkeling van de gaskwestie het einde van de maatschappij. Art. 14 van de overeenkomst met de Gemeente voor het tijdvak 1881-1890 werd door de Raad in zijn vergadering van 22 december 1882 gehanteerd om de concessie in te trekken. Na lange onderhandelingen met de Gemeente ging de N.R.G. er mee akkoord de fabriek over te doen voor ruim f 1 miljoen.

De Raad wees de regeling op 28 juni 1883 echter af met 19 tegen 18 stemmen. Op 18 oktober 1883 besloot de Raad alsnog de fabriek aan te kopen voor een bedrag van f 750.000, waarbij bepaald werd dat de maatschappij nog tot 1 mei 1884 mocht doorwerken. Op 2 januari 1884 werd de fabriek officieel per akte overgedragen. Het gehele personeelsbestand van circa 150 man werd mede overgenomen, op drie oudere werknemers na, voor wie de N.R.G. een lijfrechte kocht²⁸). Aan de werklieden werd bij de liquidatie een extra weeksalaris uitbetaald, terwijl de drie topfunctionarissen gezamenlijk f 20.000 als gratificatie toucheerden. De bedrijfsvoering door de N.R.G. eindigde op 30 april 1884²⁹). Op 18 augustus 1885 vond de laatste bestuursvergadering plaats. Daarmee was het tijdperk van de N.R.G. definitief afgesloten.